

nationale ombudsman

Rapport

Een 'tik' met gevolgen

Een onderzoek naar het proces rond een mededeling aan het CBR door de politie Noord-Holland

Oordeel

Op basis van het onderzoek vindt de Nationale ombudsman de klacht over de politie-eenheid Noord-Holland: niet gegrond.

Leeswijzer

Het rapport begint met een korte omschrijving van de klacht en uitleg over de zogenoemde 'vorderingsprocedure', waar de klacht om draait. Vervolgens komen de achtergrond van de klacht en de standpunten van verzoeker en de politiechef aan de orde. Daarna volgt een verkorte weergave van wat tijdens het onderzoek door de ombudsman is komen vast te staan. Tot slot leest u het oordeel van de Nationale ombudsman over de klacht.

Wat is de klacht?

De Nationale ombudsman deed onderzoek op basis van de volgende klachtomschrijving:

De politie heeft een schriftelijke mededeling aan het Centraal Bureau Rijvaardigheidsbewijzen (CBR) gedaan als bedoeld in artikel 130 Wegenverkeerswet 1994, in verband met het vermoeden dat verzoeker niet langer beschikte over de rijvaardigheid dan wel over de lichamelijke of geestelijke geschiktheid die vereist is voor het besturen van een auto. Verzoeker klaagt er over dat het proces in aanloop naar deze mededeling niet behoorlijk verlopen is.

Kader: de vorderingsprocedure

De CBR-mededeling op basis van artikel 130 Wegenverkeerswet 1994

De politie heeft een signalerende functie als het gaat om gevaarlijk rijgedrag. Op grond van artikel 130 Wegenverkeerswet 1994 (WVW) kan, en in sommige gevallen moet, een politieagent een schriftelijke mededeling aan het Centraal Bureau Rijvaardigheidsbewijzen (CBR) doen, als bij hem/haar een vermoeden bestaat dat de bestuurder niet langer beschikt over de rijvaardigheid dan wel over de lichamelijke of geestelijke geschiktheid, vereist voor het besturen van het voertuig. Dit wordt ook wel de vorderingsprocedure of CBR-mededeling genoemd. De politie moet de CBR-mededeling zo spoedig mogelijk doen en onder vermelding van de feiten en omstandigheden die ten grondslag liggen aan het vermoeden dat iemand niet (meer) goed kan rijden. Vaak doet de politie een CBR-mededeling als is geconstateerd dat een bestuurder onder invloed van alcohol of drugs was. De mededeling kan echter ook te maken hebben met het rijgedrag van de betrokkene. Hoewel mensen bij het behalen van hun rijbewijs hun rijvaardigheid hebben aangetoond, kan het immers voorkomen dat later aan die rijvaardigheid getwijfeld moet worden. Bijvoorbeeld wanneer iemand een aanrijding heeft veroorzaakt. Maar ook slingeren op de weg, te traag rijden of onjuist in- of uitvoegen kan reden zijn voor een mededeling van de politie richting het CBR.

Op basis van het tweede en derde lid van artikel 130 WVW mag de politie in sommige gevallen ook direct het rijbewijs van de bestuurder invorderen. Die beslissing kan worden genomen als de bestuurder de veiligheid op de weg zodanig in gevaar kan brengen dat hem of haar met onmiddellijke ingang de bevoegdheid dient te worden ontnomen langer als bestuurder aan het verkeer deel te nemen. De politie verstuurt een ingevorderd rijbewijs gelijktijdig met de schriftelijke mededeling aan het CBR.

Regeling maatregelen rijvaardigheid en geschiktheid 2011

In de Regeling maatregelen rijvaardigheid en geschiktheid 2011 is uitgewerkt op welke feiten en omstandigheden een CBR-mededeling gebaseerd moet zijn. Ook staat erin nader uitgewerkt in welke gevallen ook het rijbewijs door de politie mag worden ingevorderd.

In onder meer de volgende gevallen kan een CBR-mededeling worden gedaan én het rijbewijs worden ingevorderd:

- er zijn duidelijke aanwijzingen dat betrokkene lijdt aan een aandoening waardoor hij geestelijk en/of lichamelijk niet goed functioneert, dan wel ernstige psychiatrische problemen ondervindt, hetgeen bij twijfel bevestigd wordt door een medisch deskundige;
- betrokkene is als bestuurder van een motorrijtuig rechtstreeks betrokken bij een aanrijding met duidelijke materiële dan wel letselschade en verklaart de aanrijding niet te hebben bemerkt;
- betrokkene is niet in staat het motorrijtuig in bedwang te houden;
- betrokkene heeft een aanrijding veroorzaakt door het intrappen van het onjuiste pedaal of door het niet intrappen van het juiste pedaal.

Maatregelen: cursus en/of onderzoek

Het CBR kijkt of de CBR-mededeling op minimaal één van de in de Regeling maatregelen rijvaardigheid en geschiktheid 2011 genoemde gronden is gedaan en beslist vervolgens of zij een maatregel oplegt en zo ja, welke. Een maatregel kan zijn een cursus en/of een onderzoek. Een cursus is bijvoorbeeld de cursus over alcohol en verkeer (EMA). Een onderzoek kan zijn een onderzoek naar alcohol- of drugsgebruik, een medisch onderzoek, of een onderzoek naar de rijvaardigheid (theorie en praktijk). Als de betrokkene het niet eens is met de opgelegde maatregel, dan kan hij / zij daartegen bezwaar maken bij het CBR. Daarna is eventueel ook nog beroep bij de rechter mogelijk.

Het CBR kan ook besluiten om geen maatregel op te leggen, als de CBR-mededeling van de politie als onvoldoende basis daarvoor wordt beschouwd. Wordt er geen maatregel opgelegd, dan krijgt de betrokkene zijn/ haar rijbewijs direct terug als de politie dat had ingenomen.

Naast de vorderingsprocedure kan de betrokkene ook te maken krijgen met strafrechtelijke maatregelen vanwege zijn rijgedrag, zoals een boete of een rijontzegging.

Ombudsprudentie

In rapport 2016/127 heeft de Nationale ombudsman zich eerder gebogen over een klacht over het verloop van de vorderingsprocedure. Het ging in dat rapport onder andere om de manier waarop de politie een CBR-mededeling voorbereidt. Een klachtpunt was dat de politie onvoldoende onderzoek had gedaan voordat de CBR-mededeling werd gedaan en de feiten onjuist presenteerde.

De ombudsman merkte op dat de vorderingsprocedure vaak ingrijpend is voor burgers, dat zij er soms door overvallen worden en dat zij het gevoel hebben dat hun kant van het verhaal onderbelicht blijft. Tegelijkertijd moet de politie gemakkelijk een CBR-mededeling kunnen doen, omdat het zo belangrijk is dat de verkeersveiligheid gehandhaafd wordt. Als een politieagent ziet dat iemand onverantwoord rijdt, moet hij of zij daar snel actie op kunnen ondernemen. De ombudsman staat achter dit uitgangspunt, maar vindt een zorgvuldige toepassing van de procedure van belang, waarbij de betrokkene de kans krijgt zijn kant van het verhaal te vertellen. Het is extra belangrijk om de betrokken burger in een vroeg stadium te horen en te informeren, omdat bezwaar tegen de maatregel die het CBR oplegt vaak weinig zinvol is. De besluitvorming wordt door de bestuursrechter maar marginaal getoetst en in veel gevallen komt de bestuursrechter niet toe aan de inhoudelijke beoordeling.

Het gehele traject overziend was de ombudsman van oordeel dat er onvoldoende aandacht was voor het perspectief van de betrokken automobilist. Een drietal punten vielen op:

- De automobilist kreeg niet standaard de gelegenheid zijn zegje te doen voordat er een beslissing werd genomen;
- De automobilist werd regelmatig overvallen door de beslissing van het CBR;
- Bij de beslissing om een rijtest op te leggen werd geen proces-verbaal gevoegd, zodat de automobilist én het CBR geen goed beeld hadden van de feiten en omstandigheden waarop de beslissing gebaseerd was.

De Nationale ombudsman concludeerde dat de burger hier te zeer buiten spel werd gezet en ging met de politie en het CBR in gesprek over de wijze waarop de burger beter geïnformeerd kon worden en in een eerder stadium betrokken kon worden, als er sprake is van twijfel aan diens rijvaardigheid. In deze gesprekken hebben politie en CBR aangegeven hoe zij bij willen bijdragen aan betere informatie aan de betrokkene. De politie zei ervoor te gaan zorgen dat vanaf februari 2017 de betrokkene op de hoogte wordt gesteld over het uitbrengen van een mededeling aan het CBR en de betekenis daarvan. De politie ziet het als haar taak om bij twijfel aan de rijvaardigheid de automobilist de gelegenheid te bieden om zijn kant van het verhaal te vertellen (hoor en wederhoor) en de visie van de automobilist op te nemen in de mededeling of het proces-verbaal als bijlage bij de mededeling te voegen. Het is vervolgens aan het CBR om te beslissen of er een maatregel wordt opgelegd en zo ja, welke.

Uit het bovenstaande volgt waar de ruimte ligt voor klachtbehandeling door de politie en de Nationale ombudsman als het gaat om klachten die te maken hebben met de vorderingsprocedure. Het gaat erom of de politie de bestuurder in voldoende mate heeft betrokken en hem goed heeft geïnformeerd over de reden(en) van de CBR-mededeling. Daarbij kijkt de ombudsman inhoudelijk alleen of de motivering niet geheel onredelijk is gezien de

feiten en omstandigheden van het geval en terug te voeren is op de wet- en regelgeving. Verder gaat het erom of de politie het CBR een adequaat beeld heeft gegeven van haar bevindingen en van verzoekers standpunt.

Wat ging er aan de klacht vooraf?

Op 27 mei 2016 wil verzoeker (70) uitparkeren. Daarbij schiet zijn voet per ongeluk van het rempedaal op het gaspedaal. Hij raakt de auto voor hem. Kijkend door zijn voorruit, constateert verzoeker geen schade aan het andere voertuig. Daarop rijdt hij weg. Getuigen hebben het voorval gezien en de politie ingeschakeld. Even later komen twee politieagenten bij verzoeker aan de deur. Het gesprek verloopt stroef. Verzoeker erkent dat hij een andere auto een 'tik' heeft gegeven, maar zegt dat hij dacht dat hij geen schade had gemaakt. Verzoeker moet meekomen naar het politiebureau om proces-verbaal op te maken. Hij wordt namelijk verdacht van een strafbaar feit: het verlaten van de plaats van een ongeval zonder gegevens achter te laten. De politieambtenaren besluiten daarnaast een CBR-mededeling te doen en verzoekers rijbewijs in te vorderen, omdat zij twijfelen aan de rijvaardigheid van verzoeker. Na zijn verhoor mag verzoeker weer naar huis.

Als gevolg van de CBR-mededeling legt het CBR verzoeker een onderzoek naar de rijvaardigheid op. Verzoeker moet een rijtest afleggen. Verzoeker zakt voor die rijtest. Het CBR merkt daarbij op dat verzoeker een lichte klapvoet heeft rechts, maar dat hij zittend voldoende kracht en coördinatie heeft van het rechterbeen. Het rijden zelf gaat echter niet goed genoeg. Verzoeker vraagt na deze uitslag nogmaals een rijtest aan. Deze keer slaagt hij wel. Daarop krijgt hij zijn rijbewijs terug.

Wat was de oorspronkelijke klacht?

Verzoeker klaagde bij de politie onder meer over de aanleiding voor de CBR-mededeling. Het klachtpunt luidde: '[politieambtenaar 1] heeft in het dossier dat naar het CBR is gestuurd essentiële punten bewust weggelaten en ongefundeerde stellingen en onwaarheden vastgelegd'.

De klacht over de CBR-mededeling werd eerst niet-ontvankelijk verklaard door de politiechef, op advies van de klachtencommissie, vanwege de mogelijkheid van bezwaar tegen de door het CBR opgelegde maatregel. Het betrof volgens de klachtencommissie een klacht over de feiten en omstandigheden zoals die door de politie ter beoordeling zijn voorgelegd aan het CBR. Verzoeker had in het kader van een bezwaarprocedure aan de orde kunnen stellen dat de politie volgens hem essentiële punten in de mededeling bewust heeft weggelaten en ongefundeerde stellingen heeft ingenomen, aldus de commissie.

Verzoeker was het hier niet meer eens en wendde zich tot de Nationale ombudsman. De ombudsman gaf de politie te kennen het niet eens te zijn met de niet-ontvankelijk verklaring van de klacht over de CBR-mededeling en verzocht de politie om dit klachtpunt alsnog te behandelen. De ombudsman verwees daarbij naar zijn hierboven genoemde rapport 2016/127. De politie nam het klachtpunt vervolgens alsnog in behandeling. Het klachtpunt werd niet opnieuw voorgelegd aan de klachtencommissie, maar de politiechef nam wel alsnog een standpunt in.

Naast de klacht over de aanloop naar de CBR-mededeling klaagde verzoeker bij de politie over de manier waarop hij, zijn vrouw en zijn dochter door een van de politieambtenaren waren bejegend. Op basis van de bevindingen van de klachtencommissie van de politie zag de ombudsman geen reden voor nader onderzoek naar deze bejegeningklachten.

Wat is het standpunt van verzoeker?

Verzoeker erkent dat hij een inschattingfout heeft gemaakt bij het wegrijden en accepteert de boete van 509 euro die hij heeft ontvangen vanwege het verlaten van de plaats van het ongeval. Hij stelt dat hij per ongeluk op het gas trapte in plaats van de rem, maar dacht dat hij geen schade had gemaakt.

Verzoeker is het niet eens met de beslissing om een mededeling te doen bij het CBR. Die beslissing is volgens hem

niet op goede gronden genomen en er staan leugens in de mededeling, vindt hij. De politie heeft niet zelf geconstateerd dat hij gevaarlijk rijgedrag vertoonde en baseert zich op onware getuigenverklaringen, vindt verzoeker. Verzoeker stelt dat zijn rijbewijs is ingenomen omdat hij een klapvoet heeft. Die klapvoet heeft hij al langer en volgens verzoeker levert dat geen enkel probleem op bij het autorijden. Dat is ook gebleken, aangezien hij van het CBR uiteindelijk zijn rijbewijs gewoon teruggekregen heeft. Verzoeker vindt dat de politie redenen heeft verzonnen om de CBR-mededeling te kunnen doen. Zo stelt de ene agent dat in de auto van verzoeker 18 krasjes en putjes zaten en de andere telde 30 deuken. Verzoeker zegt dat er een verschil is tussen een deuk en een krasje en betwist bovendien dat zijn auto zo veel schade had en dat daaruit iets viel op te maken over zijn rijvaardigheid.

Verzoeker vindt dat hij zonder grond incompetent is verklaard om te rijden, en dat de politie ten onrechte heeft gesteld dat hij sloom is, warrig is, de weg kwijt is, mank loopt en te kampen heeft met psychiatrische problematiek. Hij voelt zich hierdoor gekrenkt en gekleineerd.

Welke reactie komt er op de klacht?

Op verzoek van de ombudsman nam de politiechef alsnog een standpunt in op de klacht over de CBR-mededeling. De politiechef stelt dat met de rapportage die aan het CBR is verzonden het proces-verbaal van het verhoor van verzoeker is meegezonden. De politiechef merkt op dat niet in deze rapportage staat dat met verzoeker niet viel te praten. Ook geeft de rapportage volgens haar goed blijk van de mening van verzoeker. De politiechef licht toe dat het aantal deuken in verzoekers auto dat de politieambtenaren telden een benadering is, die niet precies hoeft te kloppen. Het ging erom dat verzoekers auto tekenen van schade had. Volgens de politiechef waren de betrokken politieambtenaren zorgvuldig, op één punt na. In de CBR-mededeling staan standaardtekstblokken opgenomen. De tekst hiervan is niet aangepast op de precieze situatie, waardoor deze op sommige punten kort door de bocht en niet begrijpelijk is. Hiervoor zal aandacht worden gevraagd binnen de politieorganisatie. De politiechef acht de klacht ongegrond.

Bij de opening van het onderzoek verzocht de ombudsman de politiechef nogmaals om zijn standpunt in te nemen. De politie liet hierop weten het te houden bij haar eerdere reactie en de klacht dus nog steeds ongegrond te achten.

Wat heeft de Nationale ombudsman vastgesteld?

Om de klacht te kunnen beoordelen heeft de ombudsman stukken opgevraagd bij verzoeker en bij de politie en deze stukken bestudeerd. Bij de aanloop naar de CBR-mededeling waren twee politieambtenaren betrokken. De ombudsman heeft één van hen (politieambtenaar 1) gehoord, in aanvulling op diens verklaring en de verklaring van politieambtenaar 2 tijdens de interne klachtenprocedure van de politie.

Wat verklaarden de betrokken politieambtenaren tijdens de interne klachtenprocedure van de politie?

Politieambtenaar 1 stelde tijdens de interne klachtbehandeling door de politie dat hij van de meldkamer hoorde over een aanrijding. De bestuurder (verzoeker) zou mogelijk 'de weg kwijt' zijn en sloom en warrig over zijn gekomen. De meldster had een winkel tegenover de parkeerplaats waar de aanrijding had plaatsgevonden. De agenten gingen daar eerst langs. De meldster zei dat ze had gehoord dat verzoeker veel gas gaf. Hij zou achteruit tegen een paal zijn gereden, hadden mensen in haar winkel gezegd. De meldster zei dat ze vervolgens zelf had gezien dat hij tegen de achterkant van een geparkeerde auto vóór hem reed. De meldster had tegen het raam geklopt en gevraagd waarom verzoeker dat deed. Toen had verzoeker gelachen en was weggereden, aldus meldster. Het warrige en slome gedrag van verzoeker bestond volgens de meldster uit 'recht voor zich uit kijken met zeer strakke ogen' en 'niet reageren op bepaalde dingen'. Daarna sprak politieambtenaar 1 onder meer nog met de eigenaresse van de aangereden auto. Zij zag nieuwe krassen op haar bumper. De politieambtenaren bekeken de auto. Politieambtenaar 1 constateerde dat er verse krassen op zaten.

Aangekomen bij de woning van verzoeker, bekeken de politieambtenaren eerst zijn auto. Politieambtenaar 1 stelt dat ze rondom krassen zagen en drie deuken in de kentekenplaat. Ze kregen daardoor de indruk dat verzoeker wel vaker tegen iets is aangereden. De auto had meer schade dan een gemiddelde auto van hetzelfde bouwjaar, meende politieambtenaar 1. Daarna belden de agenten aan bij verzoeker en bonkten ze op zijn deur, omdat hij niet direct opendeed. Politieambtenaar 1 zei dat hij zich zorgen begon te maken om de gezondheid van verzoeker,

omdat hij wel thuis leek te zijn. Verzoeker deed uiteindelijk open. Hij keek naar het oordeel van politieambtenaar 1 normaal uit zijn ogen en rook niet naar alcohol.

Volgens politieambtenaar 1 was zijn bedoeling om de zaak op te lossen door de schade te bemiddelen, maar werkte verzoeker niet mee. Verzoeker bleef ontkennen dat hij een aanrijding had gehad. Verzoeker zei dat hij alleen maar een 'tik' had uitgedeeld. Hij dacht dat er geen schade was. Daarop werd verzoeker aangehouden wegens het verlaten van de plaats van een ongeval en besloten de agenten tot het doen van een CBR-mededeling en het invorderen van het rijbewijs van verzoeker.

Op het formulier waarmee de CBR-mededeling wordt gedaan, kruisten de politieambtenaren de redenen aan die zij van toepassing vonden. In de CBR-mededeling stond:

- Er zijn duidelijke aanwijzingen dat betrokkene lijdt aan een aandoening waardoor hij geestelijk en/of lichamelijk niet goed functioneert, dan wel ernstige psychiatrische problemen ondervindt, hetgeen bij twijfel bevestigd wordt door een medisch deskundige;
- Betrokkene is rechtstreeks betrokken bij een aanrijding met duidelijke materiële dan wel letselschade en verklaart de aanrijding niet te hebben bemerkt;
- Betrokkene is niet in staat het motorrijtuig in bedwang te houden;
- Betrokkene heeft een aanrijding veroorzaakt door het intrappen van het onjuiste pedaal of door het niet intrappen van het juiste pedaal.

Politieambtenaar 1 stelt dat hierover is gesproken met verzoeker en dat hij verzoeker gezegd heeft dat hij op de website van het CBR kon kijken voor meer informatie. Politieambtenaar 1 heeft bij de klachtencommissie uitgelegd dat hij niet heeft geconstateerd dat verzoeker geestelijk in de war was, maar dat hij bij de CBR-melding wel een kruisje heeft gezet bij 'twijfel aan geestelijk/lichamelijk/psychisch functioneren', omdat mogelijk sprake was van een lichamelijke beperking. Met verzoeker is ook gesproken over diens klapvoet, omdat de politieambtenaren al snel zagen dat verzoeker zijn rechtervoet moeilijk kon bewegen. Verzoeker had gezegd dat het gevoel in deze voet wat minder was geworden nu hij wat ouder en strammer werd. Politieambtenaar 1: 'Mijn conclusie is dat dit verklaarde dat klager daardoor het gaspedaal te ver intrapte, omdat hij een verminderd gevoel in zijn rechtervoet heeft. [...] Klager zei dat hij nog prima kon rijden. Maar hij is nooit medisch gekeurd en/of heeft dit gemeld aan het CBR anders staat op zijn rijbewijs een aantekening.'

De verklaring van politieambtenaar 2 is grotendeels van gelijke strekking als de verklaring van politieambtenaar 1. Volgens hem was de kentekenplaat aan de voorzijde van verzoekers auto 'helemaal verbogen'. De achterzijde had ook meerdere schadeplekken waardoor hij de indruk kreeg dat de auto vaker iets geraakt had.

Wat verklaarde politieambtenaar 1 tegenover de ombudsman?

In aanvulling op zijn eerdere verklaringen, verklaarde politieambtenaar 1 tegenover de ombudsman het volgende, voor zover hier van belang:

'Ik werk als senior-medewerker in de noodhulp van de politie-eenheid Noord-Holland. In het kader daarvan komt het geregeld voor dat ik een CBR-mededeling doe op basis van artikel 130 WVV. Er kunnen dan verschillende soorten situaties aan de orde zijn, van rijden onder invloed tot zogenaamd 'huffergedrag' in het verkeer. Er kan sprake zijn van één of meer van de situaties zoals beschreven op de eerste pagina van het document 'Mogelijkheden tot het doen van een Mededeling ex art 130 W.V.W.' dat aan de ombudsman is verstrekt. Dit document is - voor zover ik weet - vanuit het CBR aan ons verstrekt en er staat in in welke gevallen je een CBR-mededeling moet doen en in welke gevallen je een mededeling kán doen. Soms gaat het om een oudere bestuurder, maar soms juist ook om een jongere. Ik doe denk ik een stuk of 10 CBR-mededelingen per jaar. Vanuit de groep agenten die ik als senior begeleid komen ook wel eens CBR-mededelingen voort.

Als ik een CBR-mededeling doe, kijk ik naar het hele plaatje. Op basis daarvan bepaal ik of een mededeling nodig is en of ik ook direct het rijbewijs in moet nemen. Er kan, zoals in het geval van verzoeker, sprake zijn van meerdere redenen om een CBR-mededeling te doen. Als ik een CBR-mededeling doe, trek ik nog geen conclusie over de rijvaardigheid van een burger. Dat is aan het CBR. Maar ik voel me wel verantwoordelijk om het te melden bij het

CBR als ik het vermoeden heb dat iemand een gevaar op de weg kan zijn. Ik wil niet later spijt krijgen dat ik geen mededeling heb gedaan. De politie heeft een signalerende functie. Het is daarna aan het CBR. In het geval van verzoeker heb ik de CBR-mededeling ook nog overlegd met de aanwezige hulpofficier. Die stemde ermee in. Het is niet verplicht om met de hulpofficier te overleggen, maar ik vond dat wel zo netjes. In dit geval hadden we geen twijfel.

Naar mijn mening vormde verzoeker mogelijk een gevaar op de weg. Dat vermoeden baseerde ik op de vier door mij aangekruiste criteria. Dat hier sprake van was heb ik vastgesteld op basis van eigen waarneming en de verklaring van verzoeker zelf. We hebben hem uitgelegd waarom we de mededeling deden en hij was het er toen mee eens. Ik snap dus niet dat hij er later over is gaan klagen.

De tekst van de CBR-mededeling bestaat uit standaardtekstblokken. Dat heb ik bij de klachtencommissie ook al uitgelegd. Het klopt dat in het verhoor wat genuanceerder staat wat we geconstateerd hebben dan in de mededeling, maar daar kan ik niets aan doen. Dat heb ik verzoeker ook al uitgelegd. Je moet de tekst van de mededeling ook niet te letterlijk nemen. Het gaat erom dat wij vinden dat het CBR moet controleren of betrokkene nog veilig kan rijden. We gebruiken daarvoor een landelijk systeem met vaste tekstblokken. Ik kan me voorstellen dat het voor verzoeker vervelend is om bijvoorbeeld te lezen dat hij psychiatrische problemen ondervindt, maar dat is onderdeel van de vaste tekst bij de categorie 'geestelijk/lichamelijk/psychisch functioneren'. Het is ook maar hoe je het zelf leest. Er staat in de tekst ook 'en/of', er staat niet dát hij volgens ons psychiatrische problemen heeft. Dat was ook niet zo. Het ging ons wat die categorie betreft om zijn klapvoet. Verzoeker drukte op het gas in plaats van op de rem. Hij zegt zelf dat hij weggleed van het ene naar het andere pedaal. Hij mankeerde ook echt iets aan zijn rechtervoet. Dat hebben we vastgesteld door hem oefeningen te laten doen. Meneer bleek duidelijk moeite te hebben met het bewegen van zijn voet. Met die oefening wilde ik hem ook zelf zijn lichamelijk beperking laten inzien. Hij had ook wel door dat het links anders was dan rechts, maar nu hij deze klacht doorzet heb ik niet de indruk dat het over is gekomen. Zijn voet was in elk geval een belangrijke reden om de CBR-mededeling te doen. Maar ook als de voet in orde was geweest, had ik misschien wel een mededeling gedaan, want dan nog had hij de aanrijding niet gemerkt en was hij van de rem afgeschoten en had hij onbedoeld het gas ingetrapt.

Er zijn genoeg mogelijkheden om aangepast te rijden. Verzoeker gaf aan dat hij dat zonde vond van zijn geld en al jaren reed met die klapvoet. Maar ik vind het raar als je twee keer botst tijdens het uitparkeren. Er zat ook al veel schade op zijn bumpers. Ik wilde gewoon voorkomen dat een ander schade krijgt en vond het daarom gepast om een CBR-mededeling te doen.

Met de mededeling heb ik in dit geval alleen de verklaring van verzoeker meegestuurd naar het CBR. Dat was in onze ogen voldoende. Wij hoeven alleen maar aan te geven dat we twijfels hebben bij zijn rijgeschiktheid. Het is alleen een signaal waar het CBR dan verder mee aan de slag kan. Het CBR hecht wel veel waarde aan wat de politie laat weten. Bij rijden onder invloed stuur ik de mutatie met promillage op, bij een 'verkeersshuffer' een proces-verbaal van bevindingen. In dit geval was de verklaring van de verdachte in mijn ogen duidelijk genoeg, gezien hetgeen hij verklaarde in antwoord op onze vragen.

We hebben de mededeling gedaan op basis van wat er feitelijk gebeurd was en de klapvoet van verzoeker. Zijn houding speelde wel mee in het verloop van de zaak. We gingen naar zijn huis met de intentie om te bemiddelen en om het via de verzekering te laten afhandelen. Maar verzoeker bleef aanvankelijk volhouden dat er geen schade was ontstaan. Hij werkte niet echt mee. Het was vreemd dat hij niet opendeed en daarna zei dat hij net gedoucht had, waaraan wij twijfelden. Op basis van de verklaring van de meldster dachten we dat de bestuurder misschien suikerziekte had of iets dergelijks. Daarom vroeg ik verzoeker ook of hij zich goed voelde. Hij zei dat hij alleen moe was, maar zich verder goed voelde. Hij kwam ook normaal over. Dus de mededeling is niet om die reden gedaan. Als hij gelijk had erkend dat hij schade had gemaakt, was er een schadeformulier opgemaakt en was het via de verzekering geregeld. Dan hadden we misschien ook de klapvoet niet gezien en was er misschien geen mededeling gedaan, afhankelijk van wat verzoeker zelf tegen ons verklaard zou hebben. Maar het is lastig in te schatten wat er dan gebeurd was.

De leeftijd van verzoeker speelde voor mij geen rol, in die zin: als iemand van 30 een zelfde soort klapvoet had, had ik ook een mededeling gedaan. Ik heb puur geprobeerd mijn werk te doen aan de hand van de beleidsregels.

Maar bij ouderen is het wel zo dat je het bijzonder vindt als er zoveel schade is aan de auto en er geen schade geregistreerd staat. Er ging misschien wel vaker iets niet goed met parkeren, leek het. Ik heb wel eens vaker een mededeling gedaan mede op basis van de staat van de auto van de betrokkene.'

Wat komt verder nog uit de stukken naar voren?

Het proces-verbaal van bevindingen dat de beide betrokken politieambtenaren op 8 juni 2016 opmaakten, is in lijn met de verklaring van politieambtenaar 1. In aanvulling daarop komt nog het volgende naar voren:

- De politieambtenaren zagen een kras in de lak van ongeveer 30 centimeter lang en enkele centimeters breed op de achterbumper van de geparkeerde auto die verzoeker geraakt zou hebben. Ook op de rechterachterzijde en op de zijkant zat verse schade;
- Op de auto van verzoeker zagen de politieambtenaren aan de voor- en achterzijde diverse beschadigingen. Aan de achterkant ongeveer 20 kleine en grote beschadigingen en aan de voorkant ongeveer 18 kleine en grote beschadigingen. Ook was de kentekenplaat aan de voorkant ingedeukt en verbogen;
- Bij het proces-verbaal zitten foto's waarop de beschreven schade aan de geparkeerde auto te zien is, evenals diverse krasjes en deukjes op de auto van verzoeker en zijn verbogen nummerplaat aan de voorkant;
- Verzoeker verklaarde dat de schade op zijn auto was veroorzaakt door anderen en dat hij nog nooit schade had gemeld bij zijn verzekering. Ook zei hij dat hij de auto al tweedehands had gekocht en dat sommige schade al van voor die tijd was;
- Tijdens het verhoor hebben de politieambtenaren verzoeker gevraagd of verzoeker met zijn rechtervoet (de klapvoet) op de grond kon tippen/tappen en vervolgens of hij zijn rechterhiel op de grond kon houden en dan zijn tenen omhoog kon brengen. Ze zagen dat verzoeker zijn tenen maar enkele centimeters van de grond kon brengen en dat dit langzaam ging en verzoeker zichtbaar moeite kostte. Met zijn linkervoet ging het aanmerkelijk makkelijker en kwamen de tenen hoger, zagen zij. Ze constateerden dat de rechtervoet van verzoeker zeer duidelijke beperkingen had met het omhoog en omlaag brengen.

Uit het proces-verbaal van het verhoor van verzoeker - dat is meegestuurd aan het CBR - komt onder meer naar voren:

- Verzoeker verklaarde dat hij na de 'tik' door zijn ruit keek naar de geparkeerde auto en dacht te zien dat er niets aan de hand was (geen schade);
- Verzoeker stelde dat hij is weggereden, maar onderweg is gestopt bij een sportveld. Daar is hij uitgestapt en heeft hij gekeken of hij zelf schade had. Hij zag dat er geen schade zat. Daarna ging hij naar huis;
- Verzoeker verklaarde dat zijn problemen met zijn rechtervoet toenemen met het ouder worden. Hij kan zijn rechtervoet niet zo bewegen als zijn linkervoet. Hij kan zijn rechtervoet niet goed en snel omhoog halen;
- Verzoeker kreeg een foto te zien van de schade op de geparkeerde auto. Hij verklaarde dat hij kon zien dat er schade zat aan de achterkant van de auto en dat hij dacht dat hij de auto daar ook geraakt heeft. De schade aan de zijkant van de auto ontkent hij te hebben gemaakt;
- Verzoeker erkende dat hij misschien de schade niet heeft gezien. Hij zei dat hij het anders had moeten doen;
- Uit het proces-verbaal blijkt dat de politieambtenaren verzoeker hebben uitgelegd op welke gronden de CBR-mededeling wordt gedaan en waarom zijn rijbewijs werd ingenomen. Verzoeker heeft het proces-verbaal ondertekend.

Wat is het oordeel van de Nationale ombudsman?

De Nationale ombudsman deed onderzoek op basis van de volgende klachtoomschrijving:

De politie heeft een schriftelijke mededeling aan het Centraal Bureau Rijvaardigheidsbewijzen (CBR) gedaan als bedoeld in artikel 130 Wegenverkeerswet 1994, in verband met het vermoeden dat verzoeker niet langer beschikte over de rijvaardigheid dan wel over de lichamelijke of geestelijke geschiktheid die vereist is voor het besturen van een auto. Verzoeker klaagt er over dat het proces in aanloop naar deze mededeling niet behoorlijk verlopen is.

De ombudsman beziet de klacht in het licht van het vereiste van fair play. Dit vereiste houdt in dat de overheid de burger de mogelijkheid geeft om zijn procedurele kansen te benutten en daarbij zorgt voor een eerlijke gang van zaken. Dat betekent onder meer dat overheidsinstanties betrokkenen vooraf actief informeren en de gelegenheid van hoor- en wederhoor bieden als zij stappen ondernemen die kunnen leiden tot een beslissing die voor de betrokken burger ingrijpend is.

De ombudsman komt op basis van zijn bevindingen tot de conclusie dat verzoeker door de politie adequaat is geïnformeerd over de CBR-mededeling en de achtergrond daarvan. De betrokken politieambtenaren hebben hem precies laten weten op grond waarvan de mededeling werd gedaan en waarom zijn rijbewijs werd ingevorderd, zo blijkt uit het proces-verbaal van verhoor dat door verzoeker is ondertekend. De gronden die de agenten noemden corresponderen ook met de gronden die genoemd worden in de Regeling maatregelen rijvaardigheid en geschiktheid 2011. De ombudsman deelt verzoekers mening niet dat de politie redenen heeft verzonnen om een CBR-mededeling te kunnen doen. Discussie over het aantal beschadigingen aan verzoekers auto laat onverlet dat de politieambtenaren alles overziend redelijkerwijs de indruk konden hebben dat verzoeker mogelijk niet veilig kon rijden en dat er meerdere redenen waren om een CBR-mededeling te doen.

Ook het CBR is door de politie adequaat geïnformeerd. De politie heeft het proces-verbaal van het verhoor van verzoeker meegezonden met de mededeling aan het CBR, waardoor het CBR kennis kon nemen van verzoekers kant van het verhaal, voordat de beslissing werd genomen al dan niet een maatregel op te leggen. Dat het CBR uiteindelijk tot de conclusie kwam dat verzoeker zijn rijbewijs terug kon krijgen, maakt nog niet dat de politie onbehoorlijk heeft gehandeld door de CBR-mededeling te doen. Het is de ombudsman niet gebleken dat de politieambtenaren essentiële punten hebben weggelaten in de CBR-mededeling en ongefundeerde stellingen en onwaarheden hebben vastgelegd. Wel sluit de ombudsman zich aan bij de conclusie van de politiechef dat de standaardtekstblokken in de CBR-mededeling meer moeten worden toegesneden op de specifieke situatie, omdat hierdoor verwarring en verontwaardiging ontstaat. De ombudsman kan zich voorstellen dat verzoeker zich gekrenkt voelt doordat de CBR-mededeling lijkt te suggereren dat hij mogelijk ernstige psychiatrische problemen ondervindt, terwijl dat niet aan de orde is. De ombudsman stemt ermee in dat de politiechef heeft toegezegd hiervoor aandacht te vragen binnen de politieorganisatie. De ombudsman zal de ontwikkelingen op dit punt volgen.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van de politiechef van de eenheid Noord-Holland is niet gegrond.

De Nationale ombudsman,

Reinier van Zutphen